

Rejstříkový soud zapsal do rejstříku firmu: »Troja«, obchod se střížním, galanterním a stávkovým zbožím, jakož i výroba a prodej prádla a zástěr, K. S. a W.« Rekursní soud k rekursu finanční prokuratury změnil napadené usnesení v ten rozum, že uložil společnosti K., S. a W., by ve lhůtě, která jí bude stanovena rejstříkovým soudem, zvolila jiné, stavu věci i zákonu hovící znění firmy, jinak že by po marně uplynulé lhůtě byla z rejstříku vymazána. Důvody: Předpisy dané pro kupce platí také pro obchodní společnosti (čl. 5 obch. zák.) a platí tedy i pro společnosti předpis čl. 16 obch. zák. o přípustnosti dodatků ku znění firemnímu. Přípustny jsou tedy i při veřejných obchodních společnostech jen takové dodatky k firmě, které slouží k bližšímu označení osoby neb obchodu. Za takový dodatek nelze však považovati dodatek »Troja« v tomto případě do firemního znění pojatý, neboť dodatek tento nemá žádného vztahu ani k osobám veřejných společníků ani k předmětu závodu společností provozovanému. Nelze tedy dodatek »Troja« pokládati za přípustný, to tím méně, poněvadž by jím veřejnost mohla býti klamána o pravé povaze společnosti. Nemůže tedy zvolená firma obstáti a jest nutno, aby společnost zvolila jinou stavu věci i zákonu hovící firmu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, že firemní přídavek »Troja« jest ve smyslu čl. 16 obch. zák. nepřipustným, neboť i tento přídavek slouží bližšímu označení závodu, a nanejvýš tomu, by od závodů stejných neb podobných a majících snad i jinak podobnou firmu byl odlišován. Správným jest názor projevený i živnostenskou komorou, že jakékoliv přídavky, které by mohly klamati veřejnost o povaze společnosti, jsou nepřipustny (Staub-Pisko, Vídeň 1908, I. svaz. čl. 16, § 4). Než takovým přídavkem slovo »Troja« není, neboť jest ve směru tom zcela indiferentním a nelze seznati, jak by klamati mohl.

Čís. 5996.

Pokud lze z nesprávného a teprve po delší době na správnou daleko vyšší číslici opraveného vyúčtování elektrického proudu zřízencem elektrárny dovozovati závazek elektrárny ku náhradě škody odběrateli, ježto nemohl úplatu za elektrický proud započítati do cen a pokud jest přičísti spoluzavinění i odběrateli (jeho zřízencům).

(Rozh. ze dne 4. května 1926, Rv I 1798/25.)

Žalující obec domáhala se na žalované firmě zaplacení za dodaný proud (115.542 Kč) a za instalaci přípojky (22.256 Kč). Žalovaná namítla započtením vzájemnou pohledávku 115.542 Kč z důvodu náhrady škody, ježto prý nemohla v letech 1921 až počátkem roku 1924 zakalkulovati do režie cenu elektrického proudu, který jí byl teprve dodatečně

vyúčtován vinou žalobkyně (jejího zřízence, za nějž zodpovídá). Procesní soud první stolice uznal právem, že zažalované pohledávky jsou po právu, pohledávku započtením namítanou přiznal žalované, použiv §u 273 c. ř. s., pouze polovicí, a uznal ji povinnou zaplatiti žalobkyni zbytek (82.997 Kč). Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud k dovolání obou stran zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, do doplně řízení znovu rozhodl.

Důvody:

V opravném řízení není již napadena správnost a splatnost pohledávek žalobkyně, nýbrž zbývá se obíratí pouze námitkou započtení. Nutno tedy řešiti otázku, zda jsou vůbec splněny podmínky nároku na náhradu škody. Nárok na náhradu škody předpokládá čin o sobě bezprávný, ať již jednání neb opomenutí třetí osoby, z něhož poškozenému vzejde újma na jmění nebo právech. Musí tedy býti škodný výsledek v příčinné souvislosti s bezprávným činem. Zodpovědnost stíhá toho, kdo onen bezprávný čin zavinil (§§ 1293, 1294, 1295 obč. zák.). Bylo tudíž na žalované, by dokázala, že utrpěla zaviněným opomenutím žalující obce škodu na jmění ve výši vzájemné pohledávky, namítané k započtení, ohledně které by tu byly všechny náležitosti §u 1438 a násl. obč. zák. Není sporno, že žalované továrně byl v dotyčném období účtován elektrický proud jen jednou pětinou celé spotřeby, poněvadž zřízenec elektrárny opomenul násobiti spotřebu elektrického proudu konstantou pět, by se docílilo správné číslíce. Jest tedy uvažovati o tom, zda z opožděného vyúčtování elektrického proudu mohla vzejíti, pokud se týče skutečně vzešla žalované společnosti škoda. V tomto směru jest jediné rozhodným, za jakou cenu v uvedené době žalovaná skutečně zboží prodávala. Prodávala-li za ceny tehdy běžné, jako jiné závody jejího druhu, počítající s plnou režii, vyzískala nezbytně to, co by byla musila vynaložiti na elektrický proud, jež skutečně spotřebovala, ale nezaplatila, a nemohlo by býti řeči o ztrátě. Sluší tu míti ovšem na zřeteli zisk provozní, nikoli stav bilanční, jehož nepříznivý výsledek, zaviněný jinými okolnostmi, pro posouzení této otázky nepadá na váhu. Pakliže však prodávala za cenu proti konkurenci levnější právě o to, oč se zmenšila její rezie tím, že platila jen pětinu spotřebovaného proudu, byla by nepochybně poškozena, kdyby měla na proud dopláceti, oč již přišla. Tu by případná výhoda, že levnějšími cenami získala širší kruh zákazníků — což by dle potřeby bylo opět zjistiti — mohla míti vliv jen na stanovení výše náhrady. Zda mohla žalovaná krýti ztrátu poměrným zvýšením cen v letech následujících, jest nerozhodno, neboť, i když znalec potvrdil, že by při 3%ním zdražení výrobků během jednoho roku, jímž by byla vyvážena asi polovice dodatečně účtované pohledávky za spotřebovaný proud, konkurence nebyla vyloučena, mohlo to míti přes to vliv na odbyť a nebylo by možno nutiti žalovanou k dalšímu zdražování. Ani procesní soud, ani soud odvolací nevzaly tyto okolnosti pro spor rozhodné na přetřes a neučinily potřebných zjištění. Nemůže proto

ani dovolací soud v otázce škody zaujati určité stanovisko. Teprve kdyby tato zjištění nutně vedla k úsudku, že žalované továrně skutečně v z e š l a š k o d a, bylo by uvažovati o otázce zavinění. Dle §u 23 podmínek o odběru elektrického proudu děje se vyšetření spotřeby proudu v měsíci uplynulém zřízencem elektrárny na počátku následujícího měsíce. Účet předloží se k placení dodatně a platí se doručiteli nebo do osmi dnů ode dne doručení v pokladně elektrárny. Nebyl-li účet v osmi dnech po doručení zaplacen, jest elektrárna oprávněna, přerušiti proud. Z tohoto ustanovení podmínek vychází, že účty jest předkládati měsíčně, jak se také dalo. Spotřebitel má nárok nejen, by mu byly účty předkládány včas, nýbrž také, by byly správné, neboť, pokud jde o obchodníka, tvoří pravidelně podklad pro výpočet jeho režie a kalkulaci cen. Toho si má býti vědom také dodavatel a jest proto jeho povinností, by tomuto smluvnímu závazku náležitě dostál a při jeho plnění vynaložil péči řádného obchodníka. Uváží-li se, že obec téměř po tři roky účtovala žalované jen jednu pětinu skutečně spotřebovaného proudu, mohlo by to nasvědčovati tomu, že nešetřila potřebné péče, zejména co do řádné kontroly zápisů svého zřízence, jehož k obstarání svých záležitostí použila a za nějž také ručí (§ 1313 a). A tu by bylo zjistiti, zda obec nebo správa elektrárny vůbec nějakou kontrolu vykonávala, zda jí snad kontrola ta byla ještě zvláštními předpisy výslovně uložena, po případě proč po tak drahnou dobu k ní nedošlo. Naproti tomu nutno však uvážiti také tyto okolnosti: Žalovaná společnost jest továrnou na uzené zboží, tedy podnikem s rozsáhlejším provozem. U podniku takového dlužno vším právem předpokládati a zároveň žádati, by byl provoz svěřen personálu, který má potřebnou způsobilost a takové znalosti, kterých vyžaduje vedení podniku po stránce technické a obchodní. Dlužno zejména předpokládati, že personál vedoucí provoz továrny, má také náležité znalosti o tom, by již od počátku provozu dovedl si přibližně vypočísti a vykalkulovati, s jakými provozními výlohami, t. zv. režii, musí podnik počítati, a aby si sestavil přibližný rozpočet, jak tomu je a býti musí při každém podniku s rozvětvenějším peněžním hospodářstvím. To platí o daních a jiných veřejných dávkách a vůbec o všech ostatních položkách, zejména také o položce elektrického pohonu. Pokud jde o spotřebu elektrického proudu bylo zajisté na žalované továrně, by si, když jí byla známa jednotková cena proudu dle kilovatových hodin, sama přibližně odhadla a rozpočetla, jaký celkový náklad asi při známém jí provozu může vzniknouti. Nelze proto vyloučiti, že kdyby byla zachovala tento postup, byla by musila postřehnouti tak nápadný omyl žalující obce, v kterémž případě bylo ovšem dle zásad právní poctivosti její povinností, by obec na tento omyl upozornila. Ani v tomto směru se nedostává potřebného skutkového základu, aby mohlo býti posouzeno, zda při organizaci svého podniku a vzhledem k tak značnému rozdílu žalovaná mohla, pokud se týče musila, v rozhodné době věděti, že jest jí účtováno za elektrický proud méně, než činila skutečná potřeba. Dle výsledků všech těchto zjištění dalo by se teprv bezpečně posouditi, zda tu neb onu stranu postihuje zavinění vůbec, po případě v jakém poměru. (§ 1304 obč. zák.).